

רו"ח
שלומי שוב

דיבידנד בעידן ה-IFRS

כנס רשות החברות הממשלתיות

דצמבר 2013

חוק החברות לא התאים את עצמו ל- IFRS

חוק החברות הקיים

שני מבחני חלוקה מצטברים:
כמותי (יתרת העודפים)
ואיכותי (מבחן יכולת הפירעון).

החשבונאות משנה כיוון

מעקרון מימוש למידע רלבנטי
רווחי שערורך נדל"ן להשקעה וחמור
יותר: רווח ממימוש רעיוני.

המצב החוקי באנגליה ובהולנד

איסור מפורש על חלוקת רווחי
שערורך.

רווחים ממימוש רעיוני, מהם?

נרשם בעת שינוי סטטוס משליטה לאי שליטה - ולהפך

המשמעות: "שערוך" מוניטין

רווח חשבונאי פנטסטי – לא ממוסה
ואפילו לא נדרשת בגינו התחייבות מיסים נדחים!

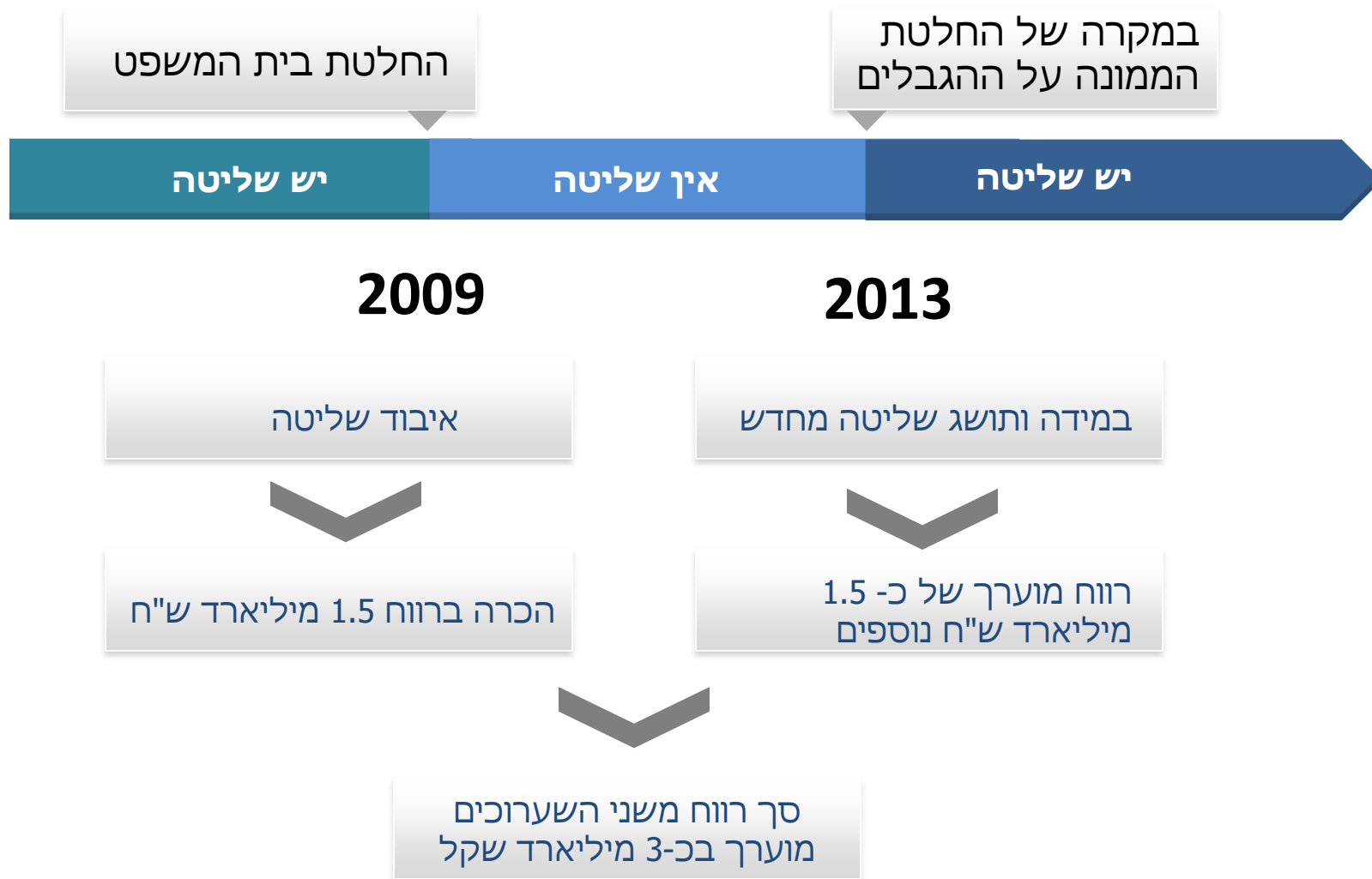
קידוש הגדרת שליטה וחשש משימוש לרעה

הבעיה: חלוקה מרווחים אלה, כמוה כחלוקה מרווחי
שערוך של תזרים עתידי בגין נכס לא מזוהה.

סטטוס הוא לעיתים עניין נזיל: בזק ו- YES

אי.די.בי: מקרה מבחן שנכשל בגדול

התנהלות הדירקטוריונים בקבוצת אי די בי לימדה אותנו שהמבחן הטכני ניצח בגדול.

מכונת הדיבידנדים עבדה אחד לאחד עם הרישום החשבונאי של רווחים.

לצורך כך נעשה שימוש **בחשבונאות אגרסיבית** (כמו למשל לגבי הקרקע בלאס וגאס), לרבות ניצול של תפיסת המימוש הרעיוני.

אי.די.בי אחזקות חילקה מאז 2007 דיבידנדים בסכום המצטבר של כ-2.5 מיליארד ש"ח.

איך עבדה מכונת הדיבידנדים של אי די בי? (במיליוני שקל)

יתרה לחלוקה לתום הריבעון השלישי ב-2010	יתרה לחלוקה לתום 2010	החברה
-2,037	1,029	אי.די.בי. החזקות
-1,646	1,269	אי.די.בי. פיתוח
-2,186	317	השקעות דיסקונט
9	376	כלל תעשיות
-3,180	567	כור

ניצול תפיסת המימוש הרעיוני באי די בי: דוגמאות***

חלוקת דיידנד	הרווח הרעיוני	המהלך	החברה
1 מיליארד ש"ח בשנת 2010	1.3 מיליארד שקל ברבעון ראשון 2010	"השגת" שליטה בשופרסל *	דסק"ש
184 מיליון ש"ח שנת 2011	194 מיליון שקל ברבעון שלישי 2011	"איבוד" שליטה בקוורטק **	אידיבי פיתוח (דרך כת"ש)

(*) השגת שליטה "טכנית" בעקבות ביצוע הצעת רכש למניות הציבור והעלייה בשיעור ההחזקה מ-42% ל-50.3%.

(**) בעקבות הסכם עם טבע, לפיו למרות שמדובר בהשקעה עתידית בעיקרה, התבצע דילול מידי בשיעורי האחזקה כך שאחזקותיה של טבע עלו לכ-78%, ושל קבוצת אי.די.בי ירדו לכ-19%.

(***) רשות ניירות ערך הצליחה לעצור בהמשך מהלכים דומים לגבי אלרון ולגבי סלקום.

מכונת הדיבידנדים בפעולה: הדירקטורים מתייצבים

חמישה ימים לאחר החלטת הרשות לני"ע בנושא קיורטק התקבלה החלטה בכת"ש על חלוקת הדיבידנד בסכום דומה.

15.11.2011

רשות ניירות ערך

החליטה שלא תתערב בטיפול חשבונאי, כתוצאה מכך כת"ש הכירה ברווח: **240 מיליון ש"ח**

20.11.2011

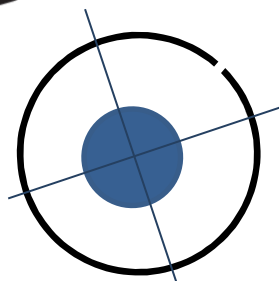
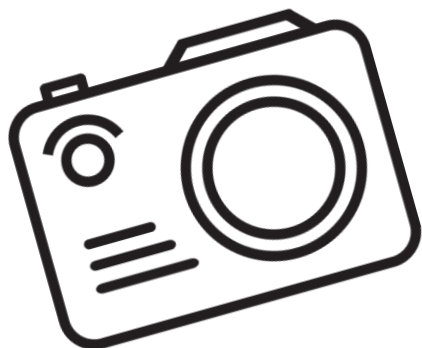
דירקטוריון כת"ש

החלטה על **תשלום דיבידנד בסך 250 מיליון ש"ח**

יתרת הרווח לאחר החלוקה 9 מיליון ש"ח בלבד

מה עלה בגורלם של הרווחים הרעיוניים?

מעקב	המהלך	החברה
ברבעון שני 2012 ירידת ערך מוניטין בגין שופרסל כ-188 מיליון ש"ח	"השגת" שליטה בשופרסל	דסק"ש
בינואר 2013 טבע הודיעה לקיורטק על סיום שתוף הפעולה, והשליטה "חזרה" לכת"ב	"איבוד" שליטה בקיורטק	כת"ש

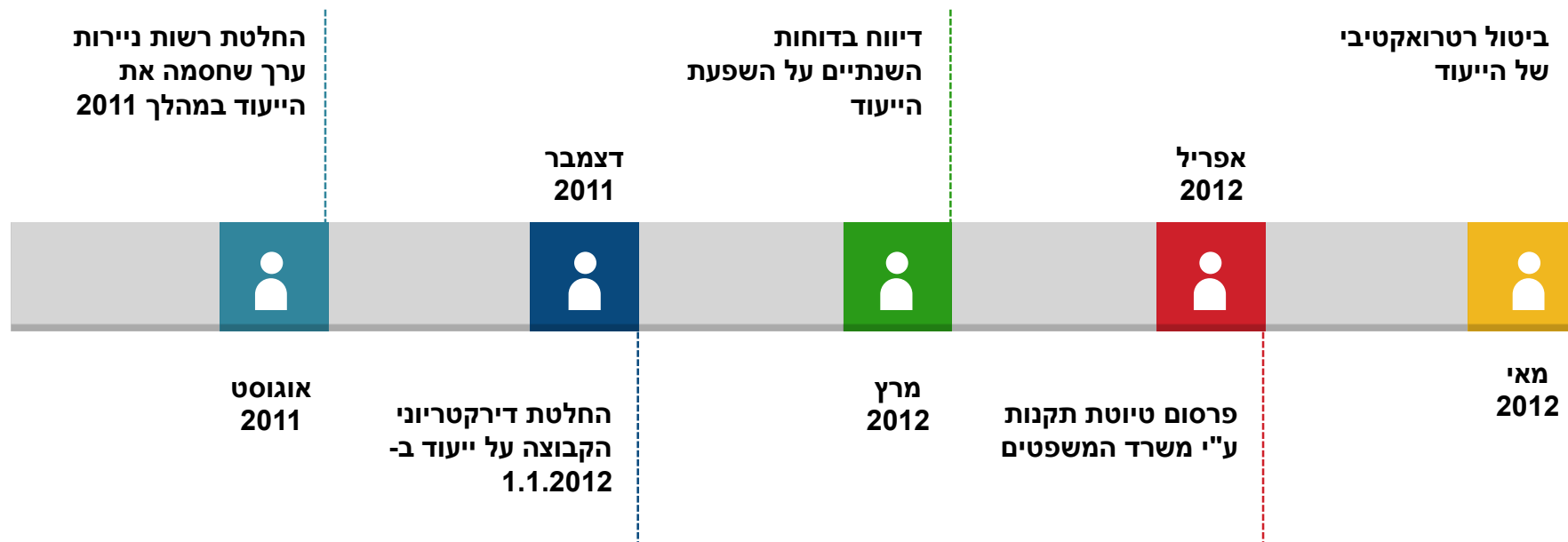
כמה כסף היה יכול להישאר באי די בי פיתוח?

אילולא הדיוידנדים מרווחי השיערוך בגין שופרסל וקיורטק בלבד, היו נותרים באי.די.בי פיתוח 442 מיליון ש"ח, שהיו סביר להניח מונעים את הדיון בשאלת חוסר הסולבנטיות שלה.

אי. די. בי מציגה: חשבונאות מבוססת דיבידנד

סוגית הייעוד לפי IFRS 9 לצורך הסטת הפסדים של כ- 3 מיליארד שקל מיתרת העודפים בגין הסיבוב השני של השקעת כור בקרדיט סוויס

המשבר באי די בי מתחיל כאשר המחוקק מתחיל להגיב לעניין ניסיון ההסטה של הפסדי קרדיט סוויס...

תקנות החברות (סכומים אחרים הכלולים בהון עצמי שיראו אותם כעודפים), התשע"ב-2012

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 302(ב) ו-366 לחוק החברות, התשנ"ט-1999, ובאישור ועדת
החוקה חוק ומשפט של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

1.	בתקנות אלה, "מכשיר הוני", "רווח כולל אחר", "רווח נקי", "שווי הוגן" – כמשמעותם בכללי החשבונאות המקובלים.	הגדרות
2.	היתה לחברה השקעה במכשיר הוני אשר לפי תקן דיווח כספי בין-לאומי 9 שינויים בשווייה ההוגן נזקפים לרווח הכולל האחר (להלן – ההשקעה). יראו כעודפים גם סכומים חיוביים או שליליים הכלולים בהון העצמי של החברה בשל שינויים בשווייה ההוגן של ההשקעה, ובלבד שבהתאם לתקן חשבונאות בין-לאומי 39 סכומים אלה היו נזקפים לרווח הנקי.	סכומים אחרים הכלולים בהון העצמי שיראו אותם כעודפים

כ"ט בתמוז התשע"ב (19 ביולי 2012)

תקדים - בעלי השליטה באי.די.בי החזקות מחזירים דיבידנדים

מחזיקי אגרות החוב של החברה הגישו בקשה לאישור תובענה נגזרת נגד בעלי שליטה באידיבי אחזקות (קבוצות לבנת ומנור), בטענה כי חלוקות דיבידנדים שנעשו על-ידי החברה בשנים 2008-2010 היו בגדר חלוקות אסורות.

פשרה: ביום 31/10/2013 החליט בית המשפט לאשר הסדר פשרה, עם חלק מבעלי השליטה, רק לאחר שנערך תיקון בהסדר הפשרה המקורי והתווסף לסכום הפשרה תשלום נוסף של 15 מיליון ש"ח. בסה"כ במסגרת הפשרה בעלי מניות יחזירו 55 מיליון ש"ח.

29. המומחה התייצב לשיבת בית-המשפט ביום 30.10.13, וחביע את עמדתו ביחס להסכם הפשרה המתוקן. המומחה ציין כי במסגרת הסדר החוב הוא נאלץ "לגלוש עמוק" לתוך ההליך דנן, הוא בתן את הפרוטוקולים, כתבי הטענות ועמדות הצדדים. המומחה הוסיף כי במהלך המשא ומתן שהתנהל בין הצדדים להסכם הפשרה, הוא הציע לצדדים "להגיע להסדר לפיו מרכיב המזומן יהיה 55 מיליון ₪. התייחסתי לסיכויים ולסיכונים... ההצעה שנחתי בפני הצדדים היתה שככל שיוצעו 55 מיליון ₪, אני אכתוב בדו"ח שבעיני הוא משקף פשרה נאותה. זה לא הסתייע אז ואני סבור שזאת בשורה טובה לנושים שזה מסתייע היום. אני חושב שזה יכול לשרת את התוצאה גם בתיקים אחרים" (ההגדשה היא שלי, ר.ר.).

האם יש לאשר את הסכם הפשרה המתוקן?

31. אני סבורה כי יש לאשר את הסכם הפשרה המתוקן.

שינוי במגמה? ביה"מ - מבחן הרווח - מהותי ולא טכני...

במסגרת התביעה שהגישו בעלי האג"ח של אידיבי נטען כי חלוקת הדיבידנד שנעשתה על-ידי החברה בחודש נובמבר 2011 בסך של 64 מיליון ש"ח הינה בגדר חלוקה אסורה, בשל כך שלא התקיים מבחן הרווח לפי חוק החברות.

ביום 6.11.2013 התקבלה החלטת בית המשפט בבקשה המאשרת את התביעה כנגזרת.

השופטת רות רונן:
"...באותם מקרים (ורק בהם) כאשר חל שינוי מהותי ועתיד ברמה גבוהה מאוד של סבירות להביא לכך שהחברה לא תוסיף עוד לעמוד במבחן הרווח בדוחות הכספיים הבאים שלה, וכאשר הדירקטוריון מודע בפועל להשלכותיו, לא ניתן עוד לקבוע כי החברה עמדה במבחן הרווח".

"הדירקטוריון אינו רשאי בנסיבות כאלה "לעצום את עיניו", להתעלם מנסיבות החדשות – שהוא מודע להן, ולהיתלות בדוחות הקודמים של החברה שהוא יודע בפועל שהאמור בהם כבר אינו משקף את מצב החברה מבחינה חשבונאית במועד בו הוא מקבל החלטתו".

תנ"ג 13-04-49615 להב נ' אי די בי חברה לפתוח בע"מ ואח'

גורם מסייע לגבי העתיד: חוק ההסדרים 2013

שינוי

- ▶ במסגרת החוק נקבע מיסוי על רווחי שערור מסוימים (שלא חויבו במס) אשר חולקו, וזאת באמצעות מכירה רעיונית של הנכס ששוערך.

רקע

- ▶ הפער שבין בסיס השווי ההוגן החשבונאי לבין עקרון המימוש לצורכי מס.
- ▶ העובדה שדיבידנד מחולק בהתבסס על החשבונאות ולכן עשוי לכלול רווחים שטרם חויבו במס (רווחי שערור).
- ▶ חוסר עקביות עם שיטת המיסוי הדו שלבי של חברות (מיסוי ברמת החברה ומיסוי בעת חלוקה).

חשיבה מחודשת

נדרש גם לחשוב מחדש
על נושא "הרווחים
הזריזים" והפחתות ההון
באישור בית משפט.

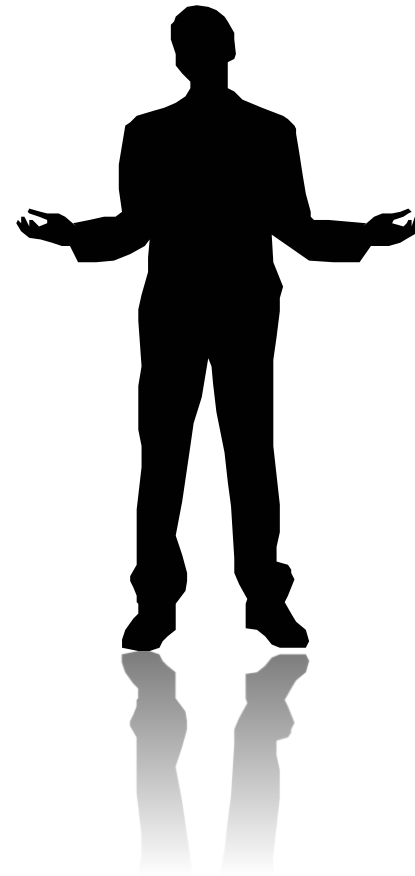
לא ניתן להישאר במצב הקיים:

לא ניתן לחלק דיבידנד
מכסף שאין!

חייבים להתאים את מבחן
הרווח לחשבונאות
המודרנית או שמבטלים
אותו או כליל.

מודל מוצע להתאמת מבחן הרווח:

- ▶ התבססות על סולו IFRS (עלות) ולא על מאוחד.
- ▶ התבססות על רווח כולל ולא רווח נקי.
- ▶ עקרון המימוש על בסיס היכולת להמיר בנקל למזומן.
- ▶ חוסר סימטריה בין צד הרווח לבין צד ההפסד.

המודל המוצע – דוגמה להתאמת יתרת העודפים במאחד ליתרת העודפים לחלוקה

סכום במיליוני ש"ח	
150	יתרת עודפים במאחד
	התאמות:
	בנטרול
30	- חלק ברווחי חברות בנות
20	- חלק ברווחי חברות כלולות
10	- שערורך נדל"ן להשקעה בחברה האם
20	- רווח ממימוש רעיוני בחברה האם
50	- רווח ממוניטין שלילי בחברה האם
	בתוספת
20	- רווח נטו משערורך ני"ע סחירים זמינים למכירה
10	- דיבידנד מחברות בנות וכלולות
(100)	סה"כ התאמות
50	סה"כ יתרת מקסימאלית לחלוקה

רו"ח שלומי שוב

סגן דיקן (חשבונאות)

www.idc.ac.il/shuvs

בית ספר אריסון למנהל עסקים
המרכז הבינתחומי הרצליה

@ shuvs@idc.ac.il

052-4085588
09-9527655

